

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.646/2011/4. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Takács Mária ügyvéd által képviselt **MAGYAR ORVOSI KAMARA ... MEGYEI TERÜLETI SZERVEZETE (címe)** szám alatti székhelyű felperesnek, - dr. Farkas Csaba ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)**. szám alatti székhelyű I. rendű és dr. Kriveczky György ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a ... Megyei Bíróság 2011. szeptember 28. napján kelt 13.P.22.132/2010/19. sorszámú ítélete ellen a II. rendű alperes 20., az I. rendű alperes 21. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **megváltoztatja** és a felperes keresetét **elutasítja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 500.000,- (Ötszázezer) Ft, míg a II. rendű alperesnek 120.000,-(Egyszázhuszezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes külön felhívásra az államnak megtéríteni 600.000,-(Hatszázzezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A Magyar Orvosi Kamara helyi szervezetei voltak a **(település 1)**i Orvosi Kamara és a **(település 2)**i Orvosi Kamara, a helyi szervezetek jogutóda a felperes. 2006. évben a kamarákat érintő várható új törvényi szabályozásról különböző információk váltak ismertté, amelynek lényege az volt, hogy a korábbi kamarákat megszüntetik és egy centralizáltabb rendszer kerül kialakításra. A **(település 1)**i Orvosi Kamara elnöksége 2006. október 25. napján elnökségi ülést tartott, döntött arról, hogy összehívja a küldöttgyűlést és módosítja a Szervezeti és Működési Szabályzatukat. A cél az volt, hogy a kamara illetékességi területén működő minden tag érdekében felhasználható legyen a tagok által befizetett tagdíjból felhalmozott vagyon. Az elektronikus úton 2006. október 26. napjára összehívott megismételt küldöttgyűlésen döntöttek a Szervezeti és Működési Szabályzat II/1/7. pontjának módosításáról. A módosított szabályzat alapján a helyi kamarák működésének megszűnése vagy megszüntetése

esetére a küldöttgyűlés gondoskodik arról, hogy a **(település 1)**i Orvosi Kamara vagyona az illetékességi területén működő tagok támogatását szolgálja. A küldöttgyűlés felhatalmazta határozott időtartamra az elnökséget az ehhez szükséges intézkedés megtételére a készpénzvagyon I. rendű alperes javára történő átadására. 2006. november 29. napján az elnökség ülésén a helyi kamara elnöke ismertette a 2006. november 21. napján tartott országos kamarai tájékoztatót elhangzottakat, amely szerint előreláthatólag 2007. március 31. napjáig a helyi kamaráknak a vagyonukat át kell adni az országos kamara részére és erről 2006. december 2. napján fog az országos közgyűlés dönteni. Ezután az elnökség egyhangú szavazattal határozott arról, hogy a tagok által befizetett tagdíjból felhalmozott 8.000.000,-Ft-ot az I. rendű alperes alapítványnak adományozza. Az adományozó kikötötte, hogy kizárólag a **(település 1)**i Orvosi Kamara nyilvántartásában 2006. december 31. napjáig nyilvántartott és tagdíjhátralékkal nem rendelkező tagok támogatására használható fel az adomány, és amennyiben a kamarai tagok jogosultak legalább 4/5-ének részvételével valamely alapítvány vagy más társadalmi érdekképviselői szervezet jön létre, az adományozott összeg, illetőleg annak fel nem használt része ezen szervezet működésére fordítandó. Abban az esetben, ha ugyanezen személyek legalább 4/5-e az újjáalakuló területi kamara tagja lesz, az összeget ezen szervezet működésére kell felhasználni. Az I. rendű alperes alapítvány kuratóriuma az adományt elfogadta és az átutalás megtörtént. A ... Megyei Orvosi Kamara 2007. január 19. napján keltezett aláírás nélküli telefax üzenetet kapott, amely szerint 2007. március 31. napjáig vagyonleltárt kell készíteni és a meglevő vagyont át kell adni az országos kamarának. A helyi kamara elnökségének ülésén 2007. január 25. napján ugyanilyen tájékoztatás hangzott el.

A **(település 2)**i Orvosi Kamara és a II. rendű alperes kórház mintegy két évtizeden keresztül együttműködtek, amelynek keretében a kórház támogatta a helyi köztisztviselői működését ingatlan, ingóságok rendelkezésre bocsátásával, az orvosok szakmai továbbképzésével, ügyvédi tanácsadással, illetve rendszeres Internet hozzáférés formájában. A kamara térítést nem fizetett. A közöttük 2007. február 19. napján létrejött megállapodás szerint ezen szolgáltatások ellenértékeként a helyi testület a tagdíjból felhalmozott készpénz vagyonából részesíteni kívánta az alperest 2.000.000,-Ft-nak 2007. március 31. napjáig történő átutalásával.

A 2007. április 1. napjától hatályba lépett, az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló új törvény alapján a Magyar Orvosi Kamara 2007. június 2. napján alakuló ülést tartott és a küldöttek által elfogadott alapszabály 16. pontja szerint a tagok által fizetett tagdíj a MOK osztatlan vagyonát képezi.

Az ágazati miniszter az I. és II. rendű alperes javára történt juttatások ügyében vizsgálatot rendelt el és több alkalommal felhívta az alpereseket eredménytelenül, a részükre átutalt összeg visszafizetésére. Ezt követően az egészségügyi miniszter a Magyar Orvosi Kamara ... Megyei Területi Szervezete ellen közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt keresetet terjesztett elő, azonban a peres eljárás szünetelés folytán megszűnt a ... Megyei Bíróság 14.K.22.683/2008/11. sorszámú végzéséből megállapíthatóan.

A felperes keresetében a 2006. november 27. napján kelt adományozó okirat és elfogadása, valamint 2007. február 19. napján kelt megállapodás

érvénytelenségének megállapítását kérte a Ptk. 200. § (2) bekezdésére hivatkozva, jogszabályba ütközés és nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközés miatt. Mindkét ügylet kapcsán állította, hogy azok sértik a korábbi kamarai törvény az 1994. évi XXVIII. törvény 32. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az I. rendű alperes vonatkozásában utalt még a Ptk. 74/A. § (1) és 74/B. § (1) bekezdés b) és c) pontjában foglaltak sérelmére, illetve álláspontja szerint a **(település 1)**i Orvosi Kamara elnökségi ülésein és a küldött közgyűlésén elfogadott határozatok is jogszabálysértőek. Mindkét alperes vonatkozásában állította, a nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközést megalapozza a megszűnt helyi kamarák vagyonkimentési szándéka. Érvelése szerint a **(település 2)**i Orvosi Kamara és a II. rendű alperes között létrejött megállapodás azért is érvénytelen, mert nem kellett a helyi köztestületnek a II. rendű alperes szolgáltatásaiért díjat fizetni, önálló vagyonnal sem rendelkezett és a tagdíjból származó bevétel felhasználásáról megállapodást nem köthetett. Az érvénytelenség megállapításának eredményeként kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 8.000.000,-Ft, a II. rendű alperest 2.000.000,-Ft és járulékai visszafizetésére.

Az I. és II. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Mindkét alperes azzal védekezett, hogy az adományozás az akkor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően történt és célja az volt, hogy a helyi szinten képződött vagyon az itt dolgozó orvosok érdekeit szolgálja.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest 8.000.000,-Ft és járulékai, míg a II. rendű alperest 2.000.000,-Ft megfizetésére. Indokolása szerint az nem állapítható meg, hogy a felperes által hivatkozott kamarai törvény megsértése megvalósult volna, hiszen a felhívott törvényi rendelkezés a törvényességi felügyeletet gyakorló ágazati miniszternek a jogszabálysértés esetén követendő eljárását szabályozta. Ezt a támadott jogügyletek nem sértették és a felügyeleti intézkedések eredménytelensége folytán indult közigazgatási per szünetelés folytán megszűnt. Tévesnek találta a felperes azon hivatkozását, amely szerint az adományozás az alapítvány célját szűkítette le, és ezáltal az alapítói jogokat sértette. A bíróság álláspontja szerint az adomány elfogadása nem tette indokoltá az alapító okirat módosítását, maga az adomány ugyanis nem ellentétes az alapítvány céljaival, azaz általában az orvosok tevékenységének segítségével. A **(település 1)**i Orvosi Kamara által rögzített megszorítás kizárólag az általa juttatott adomány felhasználására vonatkozott és nem az alapítvány teljes tevékenységére. Rámutatott arra, hogy a támadott megállapodások létrejöttekor a hatályos orvosi kamarai törvény és az országos kamara alapszabálya nem rendelkezett a kamarák kezelésében lévő vagyontömeg tulajdonosáról és erről a peres eljárásban meghallgatott tanúk nyilatkozatai sem voltak egyértelműek. A feltárt bizonyítékokból arra következtetett, hogy a korábbi kamarai törvény hatályban léte alatt a tagok által befizetett tagdíj meghatározott %-át utalták át a megyei és az országos kamarai szervezetek, a többi befizetés a helyi kamaránál maradt. Ezen résszel a helyi köztestületek önállóan

gazdálkodtak, önálló költségvetéssel rendelkeztek és miután a rendelkezési jog megillette őket, az elfogadott költségvetés keretein belül felhatalmazás esetén a vagyontömeget kihelyezhették, áthelyezhették. A **(település 1)**i Orvosi Kamara részéről történt adományozás több szakaszban történt. A 2006. november 29. napján tartott elnökségi ülés időpontjában már az új kamarai törvényt kihirdették, így a **(település 1)**i Orvosi Kamara és a **(település 2)**i Orvosi Kamara az I. és II. rendű alpereseknek adott juttatáskor tudomással bírtak arról, hogy a vagyonukat az országos kamara rendelkezésére kell bocsátani. Ezért a felperes által támadott jogügyletek nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütköznek, mert az adományozás célja az lehetett, hogy a helyben képződött készpénzvagyont ne kelljen átadni az országos kamarának. Utalt arra, hogy a II. rendű alperes vonatkozásában az együttműködési megállapodás nem volt fellelhető, egyértelmű azonban, hogy a kórház a kamara pénzügyi lehetőségeire tekintettel az általa nyújtott szolgáltatásokért nem kért ellenszolgáltatást. Ha a II. rendű alperes utóbb díjazást igényelt, az a jogszabályi környezet változásával magyarázható és ugyancsak az előzőekben kifejtett vagyonelvonást célozta. Az elsőfokú bíróság a semmis szerződések jogkövetkezményeként döntött az eredeti állapot helyreállításáról.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és II. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést, mindketten az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének az elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes jogi érvelése szerint az adományozás célja nem a vagyonkimentés volt, hanem alapvetően annak biztosítása, hogy a vagyon a **(település 1)**i Orvosi Kamara területén működő orvosok igényeinek, szükségleteinek kielégítését biztosítsa. A vagyon mértékét szemben más, helyi kamarák vagyonával az eltérő bevételek nagysága és az eltérő gazdálkodás biztosította. Nem válthat ki társadalmi ellenvetést, rosszallást, ha egy kisebb közösség által jogszerűen megtakarított pénz nem kerül elherdálásra és ezt az összeget a kamara azok részére kívánja biztosítani, akik összeadták. Az adományozott összeg jelentős része jelenleg is meg van, és azt az I. rendű alperes kizárólag az adományozó okiratban meghatározott célokra használta fel. A 2006. november 29. napján tartott elnökségi ülésen nem az új törvény ismeretében hoztak döntést, hiszen a törvény az Egészségügyi Közlönyben december 27. napján jelent meg és abban sem rendelkezik jogalkotó a kamarai vagyonról, meghagyva ezzel a rendelkezés lehetőségét a tagságnak. Utalt arra, hogy az alapító okiratban meghatározott feltétel megvalósulása esetén az I. rendű alperes köteles a meglévő összeget a felperesnek visszautalni, azonban az alapítvány nem rendelkezik információval arról, hogy az érintettek 4/5 része újból kamarai tag lett-e. Az adományozó okirat ezen rendelkezése is igazolja, hogy nem pénzkimentés történt.

A II. rendű alperes vitatta azt a megállapítást, hogy az általa kötött megállapodás nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik. Hivatkozott az állandóan követett bírói gyakorlatra és kifejtette, az elsőfokú bíróság a szerződési szabadságot a semmisségi ok jogalkotói szándéktól eltérő alkalmazásával jogszabálysértően korlátozta, továbbá a felperes azokat a tényállításait, amelyek a szerződés jó erkölcsbe ütköző voltát megalapozták volna, nem bizonyította. Az átmeneti időszakban a korábbi szabályok hatálya alatt egy aláírás nélkül érkezett fax és szóbeli tájékoztató nem bírhatott

kötelező jelleggel az önálló költségvetéssel rendelkező II. rendű alperesre. Hangsúlyozta, hogy az emberek életének megmentésén, gyógyításán, egészségmegőrzésén fáradozó forráshiányos és állandó anyagi gondokkal küszködő kórháznak juttatott mintegy 2.000.000,-Ft a Ptk. 4. §-ában szabályozott alapvető követelményekbe sem ütközik, nem sérti a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezések **megalapozottak.**

A szerződési szabadság elve alapján a felek szabadon dönthetnek a szerződés tartalmáról (Ptk. 200. § (1) bekezdés) és a szerződés minősítésének nem abból kell kiindulnia, hogy a felek minek nevezték, hanem annak tartalma alapján kell eldönteni milyen szerződésre vonatkozó szabályok az irányadók. A perben vizsgált jogügyletek lényegében a Ptk. 579. § (1) bekezdése alapján ajándékozási szerződésnek minősülnek, amelyek jogi személyek között is létrejöhetnek.

A Ptk. 200. § (2) bekezdés első fordulata szerint semmis a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. A bírói gyakorlatra tekintettel a más jogágak (közigazgatási jog) kötelező szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy pedig a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály - az egyéb, más jogági szankciók mellett - a szerződés érvényességét nem kívánja megengedni (BDT 2006. 1450.). Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást arról, hogy a per tárgyát képező köztestületek által kötött jogügyletek nem sértik a felperes által megjelölt jogszabályokat és azokat nem a jogszabály megkerülésével kötötték. Az erre vonatkozó indoklás annyiban egészítendő ki, a kamarai tagok által megalkotott alapszabály megsértése, amelyből adódóan a legfőbb testületi szerv által hozott határozat a tagokra kötelező - és a 2006. december 2. napján kelt küldöttgyűlési határozat figyelmen kívül hagyása - nem eredményezheti a szerződések semmisségét, mert a közjog ilyen rendelkezést nem tartalmaz és nem állapítható meg, hogy külön jogszabály a szerződés érvényességét nem kívánja megengedni. Egyebekben a **(település 1)**i Orvosi Kamara a küldöttgyűlés határozatának meghozatala előtt kötött szerződést.

Ugyanakkor az ítélet tábla nem osztja az elsőfokú bíróság azon megállapítását, amely szerint a jelen ügy tárgyát képező szerződések a Ptk. 200. § (2) bekezdésének második fordulata szerint nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközőnek minősülnek. A jó erkölcsbe ütközés generál klauzula, a jogalkalmazónak kell megtöltenie tartalommal. A joggyakorlat értelmében jó erkölcsbe ütközőnek az a szerződés minősül, amelyet

jogszabály ugyan nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott

erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti és ezért az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti.

A szakmai kamara a köztestületi önkormányzat egyik fajtája, amelyet konkrét törvény hoz létre, rendelkezik a jogalanyiságáról és igazgatási szervezetéről. A köztestület a közjog intézménye, bár általános szabályozását a Ptk. 65. §-a, illetve az egyesülési jogról szóló törvény tartalmazza, önkormányzati létének alapvető motivációja, hogy egyes állami, közigazgatási rendszer útján ellátandó feladatokat az érdekeltek önkormányzatai lássanak el, amely közfeladatok mellett az önkormányzatiság keretében intézik a tagok saját ügyeiket, ellátják az érdekképviselőket és a tagság közös érdekeihez kapcsolódó egyéb feladatokat. A köztestületi önkormányzat autonómiájából eredően jelen vannak a szervezetben az önkormányzatiság egyes elemei és a gazdasági önállóság. Így alapelvnek minősül a tulajdonjog, azaz az egyes közintézményektől eltérően nagyobb fokú pénzügyi autonómia. Az alapfunkcióra tekintettel a köztestület intézi ügyeit és gazdálkodik a saját vagyonával. A perrel érintett időszakban hatályban volt 1994. évi XXVIII. törvény 1. § (2) bekezdése szerint a Magyar Orvosi Kamara feladatait a települési, megyei és országos szervei útján látta el, a (3) bekezdés értelmében az országos és a megyei szervek jogi személyek voltak, míg a helyi kamarák a feladataik ellátásához szükséges körben rendelkeztek jogi személyiséggel.

Ez a kamarai törvény, a MOK alapszabálya, illetve a megyei és helyi szervek Szervezeti, Működési Szabályzatai nem rendelkeztek arról, hogy a tagdíjból befolyó bevételből az országos és területi szervhez történt meghatározott arányú befizetés után a helyi szervezeteknél megmaradó rész kinek a tulajdonába kerül. Így az önkormányzatiság elvéből adódó gazdasági önállóság folytán a helyi kamarák az így felhalmozott készpénz vagyon felett rendelkezhetek, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen megállapított (7. oldal III. pont). Maga a felperes ezt a megállapítást nem vitatta, hiszen az ítélet indokolásának megváltoztatása iránt fellebbezést nem terjesztett elő. A helyi kamarák 2006. év második felében arról tudomást szerezhettek, hogy várható az orvosi kamarára vonatkozó új törvényi szabályozás megalkotása, a köztestület szervezete átalakul és kétszintű lesz. Az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII. törvény 2007. április 1. napján lépett hatályba, bár egyes rendelkezéseit 2007. január 1. napjától kellett alkalmazni, pl. arra vonatkozóan, hogy a volt tagok az új kamarába történő belépési szándékukról nyilatkozhattak. Az új törvény hozta létre a jelenlegi kamarai szervezetet és ezzel a korábbi szervezet megszűnt. A hatályos kamarai törvény 1. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerint a szakmai kamarák feladatait az alapszabályban meghatározott területi szervei, valamint az országos szerveik útján látják el. A MOK küldöttgyűlés 2007. június 2. napján fogadta el az új alapszabályát. Az új törvény sem tartalmaz rendelkezést arról, hogy a vagyon kit illet, de az új alapszabály a tulajdonjog kérdését szabályozza akként, hogy a különböző forrásokból származó vagyon a MOK osztatlan tulajdonát képezi.

Az elsőfokú bíróság lényegesnek találta a 2006. november 21. napján lezajlott országos kamarai tájékoztatón elhangzottakat, amely szerint 2006. december 2. napján az országos küldöttgyűlésen határoznak arról, hogy a helyi kamaráknak 2007. március 31. napjáig át kell adnia a vagyonukat és ebből arra következtetett, hogy vagyonkimentési szándék valósult meg. Tény, hogy a jogelődöknek tudomása volt a helyi szervezetek jövőbeni megszüntetéséről és akként rendelkeztek, hogy megmaradt vagyonukat az alapítványon keresztül megvalósuló - céljuk szerinti - meghatározott személyi kört érintő személyek támogatására, illetve egy forráshiányos helyi egészségügyi intézmény javára juttatás útján használják fel. Az ítéltábla álláspontja szerint az így létrejött jogügyletek és azok célja nem sértik a társadalom erkölcsi értékrendszerét, és ezáltal nem teszik lehetővé a szerződés jó erkölcsbe ütköző voltának a megállapítását. A helyi kamarák a megtakarításukat a megszűnés előtt egyéb módon is elkölthették volna, illetve az I. rendű alperes az adományból fel nem használt pénzeszeget a felperes részére köteles visszafizetni az adományozó okiratban meghatározott feltételek bekövetkezése esetében.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A sikeres fellebbezések perjogi következményeként a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. és II. rendű alperesek jogi képviselőjével kapcsolatosan felmerült első- és másodfokú perköltség megfizetésére a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a), (4), (5) és (6) bekezdése alapján. Az alperesek személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték is a felperest terheli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) és 14. §-a értelmében.

S z e g e d, 2012. február hó 27. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.	Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró